

Projekt

Suha
Žvabek

Poročila
dijakov in dijakinj 6A
o projektnih dnevih
11. - 13. aprila 1991

ČEMU PROJEKTNI POUK?

V tem šolskem letu je naša gimnazija partnersko povezana s KPD "DRAVA" v Žvabeku. Že pri prvem pogovoru o oblikah sodelovanja se je porodila misel o projektu, podobnem lanskemu v Šmihelu. Žvabeški društveniki so nam predlagali, da bi preživelih s kakim razredom nekaj dni v Žvabeku in na Suhi in tako boljše spoznali ta košček južne Koroške. Ta zamisel se povsem sklada z raznimi odloki Ministerstva za pouk, kulturo in sport, ki spodbujajo k organizaciji projektih tednov. Pri tem lahko gre za intenzivni jezikovni pouk v tujini, lahko pa gre za interdisciplinarno naravno raziskavo, kakršna je bila naša na Suhi in Žvabeku, ko se dijaki ukvarjajo s kako problematiko v raznih predmetih. Pri letošnjem projektu so sodelovali dijaki 6.A razreda. Zakaj ravno 6.A? V tem razredu je Danilo Katz, ki je preko staršev povezan z obema krajema; v ta razred je hodila Barbara Potočnik, doma iz Žvabeka, ki je pred letom dni tako tragično prišla v

smrt. Pa tudi starostna stopnja dijakov je ustrezala zastavljeni nalogi. Izoblikovale so se 4 skupine: geografska, biološka, filmska in zgodovinsko-jezikovna. Geografska skupina je s prof. Janezom Tehovnikom raziskovala hribovske kmetije na Besnici in v Gradičah.

Biološka skupina je pod mentorstvom prof. Romana Vouka sestavila vprašalnik o ekološki osveščenosti in ekološko (ne)odgovornem ravnanju prebivalcev v Žvabeku in okolici in v teku projektih dni izvedla anketiranje. Filmska skupina, ki sem jo vodil jaz, je posnela na video pogovore s starejšimi ženskami, ki so doraščale v kmečkem okolju na suških hribih. Zgodovinsko-jezikovno skupino je spremljal dr. Teodor Domej, ki je v tem letu obiskoval v okviru pedagoškega študija zgodovinski pouk v 6.A razredu. Ta skupina je zbirala stara ledinska imena v Žvabeku. V čem je pomen projektne pouka? Letošnje izkušnje so ponovno potrdile, da gre pri takem učenju za intenzivno socialno učenje. Vsi dijaki so morali stopiti v stik z ljudmi, se z njimi

pogovarjati, eni o varstvu okolja, drugi o ledinskih imenih, tretji o življenju nekdanj in danes. Kar so pri tem spoznali ni bilo samo razumsko dojetje, temveč so bili tudi čustveno prizadeti, kar je vse v smislu celotno-ustvarjalnega učenja. Prepričan sem, da jim bodo določene izkušnje, ki so jih naredili v teh treh dneh, ostale v spominu še dolgo po maturi, se pravi, da so se učili za življenje. Potrdilo se je, da si neposredno čutno izkušnjo najbolj zapomniš.

Dijaki in profesorji smo doživeli izredno gostoljubnost družin, pri katerih smo stanovali. Društveniki KPD "Drava" so nam pri organizaciji v vseh pogledih pomagali, tako da je projekt lahko potekal v naše zadovoljstvo. Zahvaliti se moremo družini Karner na Svetem mestu, Hirm v Gornji vasi, Kolter v Žvabeku, Mlakarjevim v Gradičah in Junčevim v Močuli ter tistim podjetjem, ki so finančno podprla naš projekt. Hvala tudi Mihi Dolinšku, ki nam je pomagal pri montaži filma.

Dijaki so se med bivanjem na Suhi in v Žvabeku morali razmišljati, kako bodo svoje delo predstavili javnosti, ker so nas prišli snemat sodelavci slovenskega oddelka ORF-a. Poleg tega so pripravili tudi polurno poročilo za radio. Tako je naš projektni pouk vključeval tudi sestavine medijske vzgoje. V tej brošuri pa predstavljajo vse štiri skupine svoje izsledke. Svoje poročilo smo popestrili s slikami, ki so ali nastale med našim bivanjem na Suhi in v Žvabeku ali pa smo jih dobili od domačinov. Posebno se zahvaljujemo mag. Bertiju Logarju, da nam je dal na razpolago svoj bogati fond slik s Suhe. Naj še omenim, da je on pred tremi leti prav s tem razredom, tedanjim 3.B, pripravil brošuro s starimi slikami iz južnokoroških krajev.

prof. Štefan Pinter

1. VIDEO-FILM: "KJE SO TISTE STEZICE"

IZ ŽIVLJENJA ŽENSK V KMEČKEM OKOLJU

SODELOVALI SO: NATAŠA KONCILIJA, MARKO WEDENIK IN TRAUDI LIPUSCH

MENTOR: PROF. ŠTEFAN PINTER

PRI MONTAŽI FILMA JE POMAGAL: MIHA DOLINŠEK

Žensko vprašanje se pojavlja tudi v našem časopisju ali pa včasih v kakih razpravah. Kako vidijo svojo vlogo ženske? Kako je z odnosom med obema spoloma v vzgoji, v družini, na delovnem mestu? Naša skupina se je odločila, da bo posnela pogovore s starejšimi ženskami, ki so vse doraščale na suških hribih. Pogovarjali smo se z Žnidarjevo Lono, Paluževo Nežko, prej Mlakarjevo, in Fužinarjevo Micko (pri njej nam je na žalost odpovedal mikrofoni, tako da nimamo tonskega posnetka, temveč

samo spomin-ski proto-kol). Prof. Pinter pa je doma še posnel pogovor s svojo mamo, ki se je rodila pri Dajivarju na Besnici.

V vseh pogovorih je stopil v ospredje bolj socialni vidik trdega življenja na več in o mabornih kmetijah ali bolje bajtah kot pa spe-

cifično ženski vidik. Vpraševali smo naše sobesednice, kakšen je bil njihov položaj v družini, kakšna je bila vzgoja, ali so starši pri vzgoji delali razlike med dekletimi in fanti, kaj so smeli fantje, kaj dekleta, kako je bilo z delitvijo dela med njimi, kako je bilo v šoli, kakšno vlogo je igrala verska vzgoja, kako je bilo v času vojne itn.

Povečini so nam naše sobesednice pripovedovale o izredno trdem življenju, o delu na polju in v gospodinjstvu že v zgodnji

mladosti, o strogi, avtoritarni vzgoji, za katere je bila tipična tudi telesna kazen, o tem, kako so bolj malo hodile v šole. Predstav o kaznujočem, patriarhalnem očetu nam niso potrdile, prej je nastal vtis, da so matere dejansko podpirale tri vogle hiše in se torej morale opravljati še vse tiste naloge, za katere trdi literatura oz. teorija, da so tipično moške. Seveda je iz štirih primerov težko karkoli posplošiti. Kar smo ujeli na filmski trak, je slika predvsem medvojne dobe in tedanjih, v teh krajih še posebno težavnih socialnih razmer, je torej nek prispevek k socialni zgodovini koroških Slovencev/Slovenk.

ANTONIJA APOVNIK, P. D. ŽNIDARJEVA TONA PRIPOVEDUJE

O fantih in dekletih, o moških in ženskah:

Pobi so že malo več pravic imeli kot dečve. Ženstvo ni imelo kake komande, delati so pa že vse smele. Bolj so imeli komando moški. Tisto bi moralo pa tudi zdaj tako bit', malo bi moralo bolj moštvo komandirat. Ženstvo je za notre (*Ali res?*). Ja, ženstvo mora biti v kuhinji in zraven otrok. No, tako je bilo včasih. Seveda so morale delati tudi zunaj, ravno tako kot moški. Moški prej enkrat niso otroke lokali tako ko zdaj.

O mladini:

Prej smo bolj vkup prišli. Zdaj se pa vsak v en avto vsede, se pa pelje, prej smo pa šli, smo pa s sosedi še tako vkup prišli, al'te, ko smo iz cerkve šli, smo tako vkup šli, domov vkup, grede smo še malo postali in poračljali. Zdaj pa tega ni, zdaj se pa peljejo, pa nimajo časa priti k sosеду.

Prej pa nismo imeli kaj za hudo. Hudo je zdaj, ko si star, ko delati ne moreš. Prej ni bilo hudo, prej je bilo lušno. Radi smo delali.....

Prej je bilo po enem kraju bolj lepo kot zdaj. Ljudje so bolj vkup bili. Jaz pravim, da tisto ni prav, ko imajo ljudje zdaj toliko hiš, nove hiše, pa toliko cimrov*. Zdaj je pa vsak otrok v svojem cimru*. Ne pridejo ljudje več tako vkup, prej se je vkup jedlo, iz čudne sklede, glinaste se ji je reklo, pa vsi so iz nje jedli, tudi 12 ljudi

nas je jedlo iz ene sklede. Pa ne samo pri nas, ampak povsod je tako bilo.

O Slovencih in Nemcih:

Če so zakaj, so vsi zakaj, če so pa zandrek, so pa Slovenci zandrek, pa tudi Nemci zandrek. Je pa veliko takih, da znajo slovensko, 2 šprahi*, pa nemško marnvajo..... Kdor bodi zna dve šprahi*, pa noče marnvat, ti pa jo moraš marnvat, ali jo znaš ali ne znaš. So pa tudi drugi, ki pa hočejo. Pa pravijo večbarti, še v radiju sem čula, "Več znaš, več veljaš". Jo, če hočeš marnvati, če pa nočeš, pa tudi če bi jih deset znal, ne veljaš kaj, če nočeš marnvat. Ali ni res?

O gripi in griži po prvi svetovni vojni:

Ko je bila griža, so pri nas pri Ortofu kar trije zaenbart umrli, moja teta, moj bratranec pa moja babica, vse tri smo naenbart pokopali. Nismo jih mogli ozdravit, nismo se mogli nastaviti na ta pravo. Pa tudi tedaj ko je bila gripa, tedaj

jih je tudi veliko pomrlo. Tedaj sta dedej in moja sestrična umrla. To je bilo kar pop prvi vojski, ko je bila ta bolezen. Ja, čudno je bilo. Tedaj jih je veliko pomrlo tu okoli.

NEŽA SKOF, P. D. PALUŽEVA NEŽA PRIPOVEDUJE:

O šoli:

Ob osmih se je šola začela, opoldne je bila od dvanajstih do ene pavza, potem je bila spet šola do treh. Skoraj cel dan je trajala. Potem smo šli domov. Ob pol štirih smo bili doma, potem smo malo pojedli in šli past, poleti seveda, pozimi ni bilo treba,

pozimi smo se pa malo vozit šli.

...Malo smo že bili tepeni, pa ne veliko, smo mislim bili bolj pridni, da ni bilo treba tako tepsti. Drugače so včasih že topli otroke...

Včasih je bilo vse bolj verno kot zdaj. Smo morali veliko bolj modlit, zjutraj modlit, pred jedjo, po jedi, v sobotah zvečer rožni venec, v nedeljah rožni venec, vsak mesec k spovedi, zmeraj k obhajilu.

Tedaj je pa vse slovensko bilo. Nemško pa nismo znali. Ko smo prišli v šolo, smo se malo naučili, pa ne tako prav. Tudi če je učitelj rekel, da moramo nemško marnvat, smo vsi slovensko marnvali. Zdaj je pa čisto drugače, zdaj pa je vse bolj nemško.

Ko je prišel Hitler, smo se prvo pol leta učili še slovensko, so bile take knjige, pol je bilo slovensko, potem je pisalo "Beremo nemško", potem je bilo nemško. Ko je pa Hitler prišel, je pa bilo nemško. Verouk ni smel več biti v šoli, smo hodili v farovž. Tedaj so Boga ven vrgli iz šole, pa Hitlerja tja obesili, potem smo pa samo s "Heil Hitler" pozdravljali.

O praznikih in praznovanju:

Mladi ljudje so včasih k nam prišli, včasih smo mi k njim šli, saj smo bili skoraj vsi v žlahti tam gor. Smo pa tako zahajali, malo zapeli, igrali smo se s polmo*. Po vojski smo tudi rajali. Tedaj je bilo čudno, tedaj smo kar pri kmetih okoli se dobivljali. Eden je imel mehe, smo prišli vkup, pa smo rajali,

je pa bilo luštno. Pa ni bilo vstopnine, pa nič kaj takega.

Streljali smo tudi, z movžarji, za Veliko noč, pa tudi za god. To je bilo luštno.

Včasih je pač krstnica luštna bila. Zdaj pa nič ni, zdaj je pa čisto tiho. Na krstnico smo pač streljali.

Zjutraj ob devetih so zvonove odvezali, potem smo pa streljali. Jaz pa oba brata. Vsak je imel en movžar. Smo ga vodali*, tam ko je libernica gorela, tam smo kušar greli, potem si navodal*, pa nesel pa ustrelil. Lepo je bilo. V soboto zvečer smo na polju zanetili ogenj, rožni venec molili, velikonočne pesmi peli, vtem je dol pogorelo, no potem smo pa šli domov. Zjutraj je pa bilo

binkoštni "čoleji" potem pa smo šli molit dol po polju, potem smo kadili, z žegnano vodo kropili, pa rožni venec molili, pa zgodaj smo morali to opraviti, da smo še k maši prišli. Pa je vseeno bilo čudno lušno. Ko je že tako žito rastlo, so bili taki valovi, je bilo tako lepo za pogledati. Ko zdaj človek greš, pa misliš, kako je žalostno, ko ni kje več žita, v gorah sploh ne, spodaj ga je še že, pa tudi samo rž, ječmen, največ je pa turšce.

MILKA PINTER, ROJ. SUŠNIK. P.D. DAJIVARJEVA SE SPOMINJA:

Rodila sem se kot peti otrok v družini. Ati pa mama so prišli k Dajivarju mislim da enaindvajsetega leta. So prodali lepo hišo v Žocbahu (Solčava) in kupili to ubogo freto*. Tedaj je denar neznansko padel. Pri Dajivarju smo lahko imeli samo dve kravi.

Dajivarjeva mama leta 1928

Otrok nas je bilo pa deset. Zato smo morali že zgodaj iti služiti. Jaz sem bila stara enajst let, ko sem šla služiti k Miklavžu v Dob. Enaintridesetega leta je pri Dajivarju pogorelo. Tedaj je nekdo požigal. Večkje je pogorelo, tudi pri Kolmicu. Najmlajša, Gitka, je bila tedaj stara eno leto. To je bil hud čas. Mislim, da so nekaj dobili od zavarovalnine, pa ne dosti. Zadolžili so se.

V šolo smo malo hodili. Včasih sem morda bila v šoli samo enkrat na teden. Smo morali doma pomagati. Učitelj je zato atija zatožil pa so bili dva dni zaprt. Še danes jih vidim, kako so šli s punkeljcem od hiše proti Pliberku.

Mama so večkrat hodili črno čez mejo. Švercali so saharin in buštehelj (svilene rute) Jugoslavijo. Ce so odšli, nam je otrokom bilo zelo hudo. Včasih so hodili cel teden, pa še več. Enkrat so jih čakali graničarji, šest jih je bilo. Havzarjeva mati so jim rekli:

"Za božjo voljo, ne hodi naprej, te že štiri dni čakajo." Mama pa so vseeno nabasali svoj koš. Tam na nekem travniku so pa začeli pred njo vstajati tisti graničarji. Eden jo je baral, kam gre in kaj nosi. Rekli so jim, da nosijo kozji lom in da grejo tja in tja k neki bajti, so tako poznali vsako stezo in vsako

hišo tam naokoli. Eden od njih je dejal: "Pa kaj, ko bi jo vizitirali?" Drugi pa je menil: "Kaj boš vizitiral, saj vidiš, da ima zadaj poln koš, spredaj pa poln trebuh" (pričakovala je spet otroka). Tako so jih spustili naprej. Nas je kar mrzlo spreletavalo, kadar so nam to pripovedali.

Tedaj smo čez mejo hodili kar na črno. Stara sem bila morda kakih devet let, ko so me mama poslali k Bodlaču na Strojno po pšenično moko. To je bilo morda eno uro v eno stran.

O, topli so pa že, so imeli brezovo šibo, so nas pa že namahali, tisti talent so pa imeli.

Enbart so me zagnali po tobak k Cimpercju na Komelj. Tobak je moral biti. Pri Cimpercju so za šmarješko žegnanje vence delale. So mi pa rekle, da naj jim pomagam. Sem jim pa pušlala, sem pa domov prepozno prišla, sem tudi čudno tepena bila. So pa topli, potem si moral pa dol prosit, če nisi prosil, so pa prišli ati, potem so pa še ati stali, si bil pa prisiljen, da si prosil. Si ja rad prosil, ko so tako čudno topli. Prej da bi še bolj tepen bil, si jih pa dol prosil, da ne boš več. Barali pa tak niso, pa tak' nisi kaj naredil, bi sploh ne bilo treba tepsti.

2. Poročilo geografske skupine

V sklopu projektnega pouka 6.A razreda smo dijakinje Katja Gasser, Dunja Kropiunik in Vesna Partl raziskovale socialnogeografske razmere v delu občine Suha. Zaradi omejenega časa, obsežnosti problematike in majhne delovne skupine smo obiskale le

dva hribovska kraja in sicer Gradiče in Besnico. Obe naselji imata skupne značilnosti. Ležita na pobočjih, ki se dvigajo južno od Drave proti avstrijsko-jugoslovanski meji - sestavljajo ju samotne kmetije, ki se širijo nekako od nadmorske višine 600 m do 1000 m.

Glede sistema poljske razdelitve je značilna posest v enem delu. Večino površine posamezne kmetije sestavlja gozd, okoli gospodarskega poslopja pa so njivske površine in travniki. Starejši sadni nasadi so namenjeni izdelavi mošta. Strmina je srednje velika, v gozdovih tudi zelo strma.

Prebivalstvo se stara in po številu stalno manjšuje. Le malo kmetij ima majhne otroke. Odrasla mladina je že zapustila domove ali pa je zaposlena v naseljih v ravnini. Prevladujejo pa gospodinjstva z ostarelimi člani. Rezultat bo še nadaljnje propadanje in opuščanje kmetij. Te kupujejo ali sosedi ali pa samostan iz Admonta.

Obdelovanje njiv je skoraj ponehalo; pridelujejo le še krompir za lastno porabo. Razen lesa in živine ne prodajajo nobenih pridelkov, mleko porabijo za rejo telet.

Velikost kmetij je različna. Na Besnici so v glavnem manjše, njihovo obdelovanje je neekonomsko, v Gradičah nekoliko večje. Proces propadanja se bo še nadaljeval, česar se zavedajo tudi domačini sami. Mnenja smo, da bo vstop Avstrije v Evropsko skupnost(EG) proces še pospešil. Iztrčene površine bo prerastel gozd v lastništvu nekaterih posameznikov.

Stanovale smo skupno z drugimi skupinami pri Juncu. Dobile smo kontakt z domačini in tako spoznale njihovo vsakdanje življenje. Ker nobena izmed nas ne živi na kmetiji in nam je zaradi tega

kmečka vsakdanjost tuja, smo bile vse osupljene o trdem delu in vendar majhnem dobičku. Delo samo po sebi ne bi bilo tako mučno, če bi ljudje videli v svojih kmetijah bodočnost. Toda večina mladih ljudi, kot že prej omenjeno, se odseljuje z gore v dolino. To je tudi vzrok, da starejši ljudje ne vidijo smisla v svojem delu. Nekako je beg mladine z gore v dolino razumljiv, kajti skoraj z vsakim

poklicem si lahko privoščijo višji življenjski standard. Občudovale smo čudovito, še večjidel nedotaknjeno naravo, vendar si nobena izmed nas ne more predstavljati življenja v gorah, ki je povezano s trdim delom in z marsikatero odpovedjo.

3. Biološka skupina raziskuje ekološko osveščenost

7 dijakinj in dijakov 6.A razreda se nas je udeležilo projektne pouka na temo "ODPADKI". Stavlja se vprašanje, zakaj smo si izbrali ravno to temo. V vseh industrijskih državah postaja naraščanje odpadkov vedno večji problem. Pa ne samo to, tudi sestava odpadkov je vedno bolj problematična.

Odpadkov, ki jih ustvarjajo Avstrijci, je okoli 20 mio. ton letno. Od tega pride na vsakega Avstrijca letno 260 kg, 3 - 4 mio. ton samo gospodarskih odpadkov, 60% le teh pa pride na odlagališča. Samo z odpadki iz privatnih gospodinjstev bi lahko napolnili 1200 km dolg tovorni vlak. Slikovito povedano lahko

rečemo, ko zadnji vagon zapusti Dunaj, lokomotiva tega z odpadki napolnjenega ekspresa dospe že v Pariz. Za posebno odpadke pa potrebujemo že progo z Dunaja do Alaske. Delež embalaže v gospodinjstvih odpadkih znaša v Avstriji po teži 30%, po volumnu pa celo 50%. Vzrok za vedno večjo količino

odpadkov pa je treba videti v naraščanju potrošnje (konzuma), vedno krajši uporabi produktov - vse mora biti vedno najnovejše - od obleke do avtomobila in embalaža je včasih že več vredna kot produkt sam, npr. pri sodavki (Sodawasser) - to je voda z ogljikovo kislino: stroški za vodo -,20g, za embalažo okoli 4 šilinge. Z anketo smo hoteli ljudi senzibilizirati, da že pred nakupom začnejo razmišljati, kam z odpadki in kako bi lahko uspelo, da bi vsaj del teh odpadkov sploh ne nastal. Komunalnim politikom se pogosto postavlja vprašanje, kje zgraditi odlagališča (deponije). Vedno spet so konfrontirani s protesti ogorčenih občanov, ki se sklicujejo na Florijanov princip - vsi so za odlagališča, ampak samo v sosednji občini ali okraju. Zaradi tega se nam zdi važno, da lahko vsakdo s preudarnim in kritičnim nakupovanjem bistveno doprinaša k preprečevanju

odpadkov. Seveda je pri tem treba opustiti določene potrošniške navade oziroma jih spremeniti, zaradi tega se pa kvaliteta življenskega standarda gotovo ne bo spremenila. Na vasi bi moralo biti samoumevno, da ne kupujemo mleka v oslojenih papirnih zabojih, temveč kar pri kmetu, da kupimo tudi sadje, zelenjavo in meso pri proizvajalcu na vasi. Ravno tako tudi v trgovini ne kupujemo sadja, zelenjave, klobas, sira itd., v embalaži, namesto steklenic za enkratno rabo takšne za večkratno uporabo. Pri odpadkih velja pravilo, da to, kar lahko preprečimo ali opustimo, ne obremenuje okolja in tudi ne denarnice.

Primarni cilj naj bi bilo preprečevanje odpadkov !

Ni nam treba čakati, da država z zakoni odredi, česa ne smemo kupiti. Potrošniki z bojkotom za okolje neprijaznih produktov lahko prisilijo proizvajalce, da teh ne izdelujejo več. Šele za tem naj pride ločeno zbiranje odpadkov, česar se ljudje nasplošno v vedno večji meri, a vendar še premalo poslužujejo. Nato pa recikliranje in kompostiranje in nazadnje pa odlaganje na odlagališčih.

Rezultati ankete o odpadkih

1. Na vprašanje, ali so že kdaj slišali oz. brali o ločenem zbiranju (sortiranju) odpadkov, je 91% pritrdilno odgovorilo.
2. Za vir informacije so v prvi vrsti navedli radio, televizijo ter časopise.
3. 45% povprašancev želi imeti nadaljne informacije o ločevanju odpadkov.
4. Na vprašanje, kam odlagajo star papir je 81% odgovorilo, da se stalno poslužuje kontejnerjev za papir, ostali pa ga predvsem pozimi zakurijo ali pa dajo v kontejnerje za odpadke.
5. Na vprašanje po odlaganju stekla je 86,3% povprašanih odgovorilo, da ga nosijo v predvidene kontejnerje za steklo, ostali pa ga dajo v kontejnerje za odpadke.
6. Kovinske odpadke nosi le 31,8% v za le-te predvidene zbiralnike, omenimo pa naj, da so te tudi šele pred kratkim postavili.
7. Kuhinjske odpadke 68% povprašanih odlaga na kompost, 22,7% v kontejnerje za odpadke, 9,1% pa jih da živalim (prašiči, kure).

8. Pri zbirki posebnih odpadkov pa smo ugotovili, da se je 45,5% že večkrat poslužilo te možnosti, 22,7% vsaj enkrat in 31,8% še nikoli.
9. Na vprašanje, ali bi ljudje želeli zbirko posebnih odpadkov v rednih presledkih v središču vasi ali pa stalno na nekem določenem mestu, se je za prvo varianto odločilo 36,4%, za drugo pa 63,6%.
10. Pripravljenost za zbiranje še drugih snovi razen papirja in stekla smo našli pri 64%, 9% bi bilo pripravljenih sodelovati le po sili razmer, 9% se ni moglo odločiti, 18% pa je proti zbiranju še drugih snovi.
11. 50% povprašanih nam je na vprašanje, od kdaj naprej ločeno zbirajo svoje odpadke, odgovorilo, da se poslužujejo te možnosti, odkar so na razpolago kontejnerji, 31,8% že več kot eno leto, 13,6% eno leto in 4,5% pa šele čisto kratko.
12. Ko smo hoteli zvedeti, kdo odstranjuje odpadke iz gospodinjstva, smo dobili sledeče odgovore: 45% jih odstranjujejo sami, pri 32% partner, pri 18% otroci, pri 5% pa drugi (npr. stari starši).
13. Z velikostjo kontejnerjev za papir je 2/3 (68,2%) ljudi zadovoljnih, ostala tretjina (31,8%) pa manj, pri kontejnerjih za steklo pa se glasi rezultat: 82% zadovoljnih in 18% manj zadovoljnih.
14. Vprašali smo jih tudi, kam je treba dati 12 različnih predmetov oz. snovi:
  - a. embalažo za mleko (oslojen papir -ne sodi v kontejner za papir)
    - 41% je odgovorilo, da v kontejnerje za odpadke
    - 27% v kontejnerje za papir
    - 13,6% drugam (npr. sežig)
    - 18,4% pa je nimajo (ker npr. mleko od kmeta)
  - b. kartone iz lepenke
    - 59% v kontejnerje za papir
    - 4,5% v kontejnerje za odpadke
    - 22,7% drugam
    - 13,8% jih nima
  - c. kozarce za vlaganje
    - 59% v kontejnerje za steklo
    - 9% v kontejnerje za odpadke
    - 9% drugam
    - 23% jih menda nima

- č. stare medikamente
- 54,5% k posebnim odpadkom
  - 4,5% v kontejnerje za odpadke
  - 9% drugam
  - 13,7% jih nima
  - 18,3% ne ve, kam naj jih dajo
- d. maščobe za fritiranje (spadajo k posebnim odpadkom)
- 18,2% jih daje na kompost
  - 18,2% k posebnim odpadkom
  - 13,7% v kontejnerje za odpadke
  - 4,5% drugam
  - 18,2% jih nima
  - 27,2% ne ve, kam z njim
- e. žarnice
- 18,4% jih da v kontejnerje za steklo
  - 4,5% v kontejnerje za kovine
  - 22,7% k posebnim odpadkom
  - 31,8% v kontejnerje za odpadke
  - 4,5% drugam
  - 4,5% jih nima
  - 13,6% ne ve, kam z njim
- f. zelenjavne odpadke
- 86,5% na kompost
  - 4,5% v kontejnerje za odpadke
  - 4,5% jih nima
  - 4,5% ne ve, kam z njim
- g. doze za živila
- 22,7% v kontejnerje za kovine
  - 41% v kontejnerje za odpadke
  - 4,5% drugam
  - 31,8% jih nima
- h. neonske cevi (spadajo k posebnim odpadkom, ker vsebujejo živo srebro)
- 4,5% v kontejnerje za steklo
  - 27,3% k posebnim odpadkom
  - 13,7% v kontejnerje za odpadke
  - 36,4% jih nima
  - 18,1% ne ve, kam z njim
- i. doze za razprševanje (spadajo k posebnim odpadkom)
- 9,1% v kontejnerje za kovine
  - 27,3% k posebnim odpadkom
  - 22,7% v kontejnerje za odpadke
  - 36,4% jih nima
  - 4,5% ne ve, kam z njim

j. embalaža za zmrznjeno hrano (je oslojena, zato ne v kontejnerje za papir)

- 9,1% v kontejnerje za papir
- 4,5% k posebnim odpadkom
- 40,9% v kontejnerje za odpadke
- 4,6% drugam
- 22,7% je nima
- 18,2% ne ve, kam z njo

k. lake in ostanke topil (posebni odpadki)

- 50% k posebnim odpadkom
- 9,1% v kontejnerje za odpadke
- 4,5% drugam
- 18,2% jih nima
- 18,2% ne ve, kam z njim

15. Pripravljenost, mleka ne kupovati v embalaži za enkratno rabo, temveč iti ponj s kanglami, je dana z 32%, kupovati ga v povratnih steklenicah pa s 37%.
16. Na vprašanje po vzrokih ločenega zbiranja odpadkov smo dobili na prvem mestu odgovor, da s tem varujemo okolje, na drugem mestu, da s tem sami aktivno nekaj prispevamo za varstvo okolja.
17. Kaj vprašani mislijo o pripravljenosti drugih glede sortiranja odpadkov:
31% misli, da ljudje vsaj deloma sortirajo odpadke
18% misli, da jih ljudje zavestno sortirajo
36% misli, samo majhen del prebivalstva sortira odpadke
14% misli, da ljudje odpadke vržejo nesortirano v kontejnerje
18. Kot vzrok za nepravilno uporabljanje kontejnerjev (npr. papir v kont. za odp., steklo v kont. za papir itd.). 68% povprašanih navaja udobnost, 9% nevoljo, 9% premalo prostora in 5% pa nevednost.
19. Pri tem vprašanju, naj bi ljudje ocenili, koliko od 250 kg odpadkov, za katere vsak izmed nas letno poskrbi, bi ostalo, če bi jih dosledno sortirali. Najboljši odgovor je bil za polovico, v resnici pa bi se dalo zmanjšati količino odpadkov za 2/3, tako da bi ostalo le še 83 kg.
20. Tudi o stanju okolja so ljudje zaskrbljeni, kar se kaže v tem, da 50% misli, da ta problem lahko rešimo le, če vsi skupno in takoj nekaj naredimo za okolje. 18% misli, da tega problema ne moremo več popolnoma obvladati, 3% misli, da je deloma problem, ki ga je treba rešiti, za 9% ni problem, 9% pa si k temu še ni ustvarilo mnenja, za ostale 5% pa lahko rešimo ta problem z ukrepi s strani države.

21. Povprašani naj bi uvrstili sledeče probleme okolja po zapovrstju njihove nevarnosti. Za rezultat smo dobili na prvem mestu jedrsko energijo, na drugem mestu onesnaževanje zraka, na tretjem mestu onesnaževanje okolja s kemikalijami, na četrtem mestu odpadke in na zadnjem mestu hrup.
22. Največ za varstvo okolja naredi po mnenju prebivalstva, vsak posameznik (54,5%), nato pa privatne skupine (npr. Greenpeace) in iniciative občanov (36%).
23. 72,7% povprašancev misli, da država naredi premalo za varstvo okolja, 27,3% pa se zdi, da naredi zadosti.
24. Pri vprašanju po lastnem doprinosu k varstvu okolja je večina ljudi odgovorila, da kupuje okolju prijazne produkte, na drugem mestu je sledilo zbiranje ponovno uporabljivih snovi, nato neuporabljanje nevarnih kemikalij in potem še zbiranje nevarnih problemskih snovi.
25. Na vprašanje, ali naj bi se cene za bencin pri nižjih cenah nafte znižale, ali pa bi se diferenčna vsota uporabila za varstvo okolja, je bilo 41% za ta ukrep, 27% bi se strinjalo samo, če bi vedeli, zakaj se uporabi ta denar, 32% pa bi tem nasprotovalo.

Iz rezultatov te ankete torej sledi, da so se ljudje deloma že ukvarjali s problemom odpadkov, da pa bi na vsak način bile potrebne dodatne informacije, predvsem glede posebnih odpadkov. Verjetno pa lahko dosežemo boljše rezultate samo s še večjo informiranostjo ljudi oz. znatno podražitvijo cen za odvažanje odpadkov. Komunalni politiki, zlasti referent za okolje, imajo še veliko dela. Kako pomembno je zbiranje spet uporabljivih materialov, bi hoteli pokazati samo na dveh primerih:

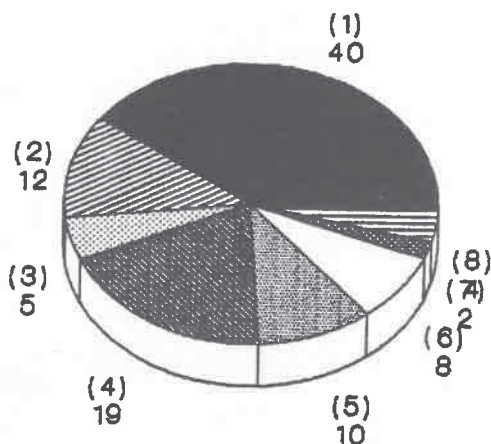
- a. zbiranje starega papirja
- b. zbiranje starega stekla

- a. Poraba starega papirja v Avstriji je narastla leta 1990 na 1,1 mio ton, od tega so morali uvoziti 590.000 ton. V Avstriji so skupno zbrali 553.000 ton starega papirja, od tega pa so 150.000t zbrali v privatnih gospodinjstvih.

Delež različnih snovi v odpadkih

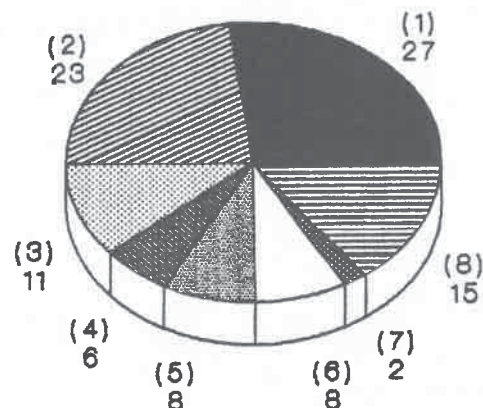
(vir: "Bausteine f. eine ökol. Beschaffg.; Ökol. Projekt Graz")

VOLUMSKI ODSOTKI

- (1) papir
- (2) kuhinjski odpadki
- (3) steklo
- (4) plastika
- (5) kovine
- (6) tekstilije
- (7) les
- (8) mineralni odpadki

TEŽNOSTNI ODSOTKI

Delež starega papirja v odpadkih torej znaša poprečno 40%. Najbolj pridni pri zbiranju starega papirja so Dunajčani - na vsakega pride letno 31 kg zbranega starega papirja. Korošci zberejo samo 9 kg na osebo - slabši so samo še prebivalci Nižje Avstrije! Kako je v Žvabeku, nismo raziskovali, verjetno bi se lahko pri recikliranju (izkoriščanju uporabnih odpadkov) vsi še bolj potrudili. Vemo pa, da se ljudje nasplošno sicer vedno bolj zavedajo problematike odpadkov, da pa se njihove dejansko zadržanje še precej razlikuje od idealnega stanja.

Lep primer, za koliko se zmanjša količina odpadkov, nam pokažejo podatki zbiranja starega stekla iz leta 1990 v Avstriji. Pa ne le to, ampak tudi prihranek surovin in energije je znaten.

- * Zmanjšanje odpadkov:
  - v kontejnerjih.....444.490 m³
  - v transportnih kamionih.....191.820 m³
  - na deponiji.....109.960 m³
- * Prihranek kremenčevega peska:.....102.390 t
- * Prihranek apnenca in dolomita:..... 32.500 t
- * Prihranek vode:..... 26.000 t
- * Prihranek zemeljskega plina:..... 4,99 mio m³
- * Razbremenitev energetskih virov:..... 129,5 mio kWh
  - ali.....112.000 mio kcal
  - ali.....468.140 mio kj
- * Preprečitev onesnaženja zraka:..... 59,8 mio m³

Zbirka starega stekla je leta 1990 v Avstriji prinesla nov rekord:

134.900 t

Leta 1990 je vsak Avstrijec zbral 15,4 kg starega stekla in ga prinesel v kontejner za steklo. Zbiranje starega stekla pa naj ne bi vodilo do pospešenega kupovanja stekla za enkratno uporabo.

Zato naj bi vsak kupoval razne pijače samo v steklenicah za večkratno uporabo !

b. Za 1 000 kg papirja prve kvalitete, potrebujemo:

2385 kg lesa,
440 000 l vode in
7600 kWh energije.

Za navaden papir pa:

1710 kg lesa,
280 000 l vode in
4750 kWh energije.

Za recikliran papir pa:

sploh ne potrebujemo lesa, temveč samo star papir,
1800 l vode in
2750 kWh energije.

Ugotovili so, da je v odpadkih skupno za 450 mio. šil. ponovno uporabnih materialov. Samo 10% papirja, ki ga uporablja potrošnik, spet najde pot nazaj v tovarno papirja. Zato bi moral vsak izmed nas že pri nakupu pomisliti, kakšen papir res potrebuje in nato še enkrat pri odstranjevanju le tega; zbiranje spet uporabnih snovi ne pomeni le zmanjševanje odpadkov, temveč tudi velike prihranke v porabi surovin, energije in zmanjšano onesnaževanje že v proizvodnem procesu.

Lepo bi bilo, če bi se človek začel zavedati problemov, še preden se za take izkažejo. Navadno pa čakamo tako dolgo, da potem le še popravljamo škodo in jo skušamo omejiti. Kot primer zato navajamo atomsko energijo, pred katero so se začeli ljudje bati šele po katastrofi v Černobilu. Tudi v naši anketi so jo ljudje imenovali na 1. mestu.

Na sploh pa problemi okolja postajajo globalne narave, segajoč od efekta tople grede (Treibhauseffekt) preko nevarnosti kemijskih in atomskih naprav pa do internacionalnega tranzitnega problema.

Upamo, da smo temu ali onemu anketirancu uzavestili, da naj kot član ogromne človeške družine pomisli, da imamo samo eno zemljo in se po njenem opustošenju ne moremo preseliti na kak drug planet; zato jo hočemo v čim bolj prvotnem stanju ohraniti svojim otrokom.

V SKUPINI SO SODELOVALI: MARKO LIPUŠ, MARTIN FERA, FLORIAN MOCHAR, ELKA SIENČNIK, MONIKA KELIH IN INES JÖRGL;

MENTOR: prof. ROMAN VOUK

4. Ledinska imena: Zaklad, ki ga je treba dvigniti

Ledinska imena sodijo na Koroškem med manj raziskano jezikovno gradivo. Na več (znanstvenega in amaterskega) zanimanja so v preteklosti naletela imena mest, vasi, gora, rek in drugih voda, mnogo znanstvenih razprav imamo o hišnih imenih. Na redko so pa posejani prispevki o ledinskih imenih, imenih manjših enot v naravi, še posebej tistih, ki so jih kmetje oblikovali s svojim vsakdanjim delom. V Žvabeku in bližnji okolici smo si hoteli ustvariti vsaj bežno sliko o tej vrsti jezikovnega gradiva v slovenskem krajevnem govoru.

Njive, travniki, gozdne in druge parcele so nosile (in še nosijo) svoja imena. Ljudje, ki so delovno ali v prostem času intenzivno povezani z zemljo, so jih stoletja uporabljali, danes pa iz različnih razlogov že močno tonejo v pozabo.

V Žvabek smo prišli s kopijo starega zemlje-

vida katastrske občine in z danes veljavnimi kartami. Na starem zemljevidu katastrske občine so ledinska imena zapisana v slovenski obliki, krajevna imena pa so uradniki pred več kot stopetdesetimi leti zapisali le v nemščini. Mimogrede povedano, tudi za današnji čas na splošno velja, da vaško prebivalstvo ledinskih imen - kolikor jih pač pozna - ne prevaja v nemščino. Zato so pomemben vir za nekdanje narodnostno stanje na Koroškem. Kopijo starega zemljevida smo si priskrbeli v koroškem deželnem arhivu v Celovcu. Original je nastal v zvezi s takoimenovanim franciscejskim katastrom v letih 1827 in 1828. Iz originalne, večbarvne, z roko narisane in kolorirane karte, je mogoče razbrati mnogo podatkov, na primer izkoriščenost tal in lastniško stanje. Tudi vsa tedanja poslopja so vrisana, razberemo lahko celo, ali je bila zgradba zidana ali lesena, kje je bilo pročelje hiše itd. Vzporedno s karto sta nastala še dva rokopisna vira. "Protokol vseh zemljišč in gradbenih parcel občine Žvabek" vsebuje poleg krajevnih imen še tudi okoli dvajset ledinskih imen. Ta ledinska imena so potem do nedavnega

uporabljali tudi v posestnih listih (Grundbesitzbogen; glej dvojezično kopijo take listine). Posebno zanimiv vir je tudi "Ledinska knjiga" (Flurbuch), saj za vsako nekdanjo parcelo navaja med drugim tudi njeno ledinsko ime. Omejen čas je na žalost že vnaprej izključeval, da bi vzeli v pretres tudi ta zgodovinski dokument.

Takoj ob začetku svojega dela v Žvabeku smo morali ugotoviti, da so pogoji za ugotavljanje in popisovanje ledinskih imen precej otežkočili. Poglaviten vzrok za to je bila komasacija, to je združitev (in potem nova razdelitev) zemljišč, ki so jo izvedli v Žvabeku in okolici leta 1968. Čuli smo izjave, da ljudje ne poznajo več ledinskih imen ali pa da so jih že pozabili. Mogoče je obdobje več kot dvajsetih let res že

zabrisalo spomin na prejšnje stanje. Vendar smo kljub vsemu še našli ljudi, ki so bili z veseljem pripravljeni, da nam povejo, kako so včasih (ali pa še sedaj) imenovali travnike, njive, gozdne parcele, predvsem še večje enote v naravi. Že ob začetku dela smo se odpovedali zapisovanju ledinskega imena vsake posamezne parcele, ker bi naj tej ravni v glavnem zapisovali pridevniške izpeljanke hišnih imen (na primer: Pri Stogartovem križu, Pod Gobrnikom, Cegnarjev les itd.)

Ugotovili pa smo, da so hišna imena še danes važen sestavni del besednega zaklada domačinov. Vprašanje pa je, kdaj se bodo tudi ta imena začela umikati iz vsakdanjega življenja. Z doseljevanjem nastaja namreč vedno večja skupina ljudi, ki s tem izročilom ne najde več stika.

Še bolj so ogrožena ledinska imena. Precejšen del teh starih imen bo brez dvoma že v bližnji prihodnosti utonil v pozabo. Za to je več vzrokov, nekaj splošnih, nekaj pa posebnih. K prvi skupini bi prišteli dejstvo, da je vedno manj ljudi zaposlenih v kmetijstvu in da se odnos do zemlje tudi spreminja. Na Koroškem k opuščanju ledinskih imen mogoče prispeva tudi opuščanje slovenščine. V Žvabeku se k tem splošnim vzrokom pridruži še komasacija: mnogo manjših njiv in travnikov, ki so nosili posebna imena, danes preprosto ni več, ker so jih združili v večje površine.

S komasacijo zemljišč so v Žvabeku zabrisali jezikovne sledove za nekaterimi starimi načini kmečkega dela in gospodarjenja. Eden takih primerov so "Goje", s plotom zamejene poti, po katerih so v prejšnjih časih gonili živino na pašo. Danes ni več takih poti in tudi paše v starem smislu ni več. Podoben primer so "Kopše". Skoraj vsak kmet je imel nekje na polju svoje "Kopše", kraj, kjer je sušil seno in ga spravljal v kopah. Posebej zanimiv primer iz Žvabeka so tudi takoimenovane "Novine". V tem imenu se še ohranja spomin na danes že davno z

gozdom zaraščene njive in travnike sredi gozda, globoko v Dobrovi.

Ob tem delu z ledinskimi imeni smo čutili tudi precej kritičnih pripomb na posledice komasacije. Pri tem se kmetje niso pritoževali nad kvaliteto zemljišč, ki so jih po novi razdelitvi dobili, bolj so šle pripombe na račun novega v i d e z a polja. Motilo jih je, da so stare

poti izginile, predvsem pa, da dreves in grmovja na polju ni več in da se je s tem spremenil tudi živalski in rastlinski svet v najbližji okolici vasi. Ure, ki smo jih preživeli v suški občini, med tamkajšnjimi ljudmi, so hitro minile. "Urnik" bivanja z žvabeku, na Suhi in na Komlju ter drugih vaseh ni vseboval le dela v delovni skupini in zbiranje imenskega gradiva, mnogo je bilo tudi razvedrila.

Rezultat skupinskega dela pa je sledeči: zapisali smo okoli sto ledinskih imen in z gradivom skušali oblikovati karto dela katastrske občine, ki vsebuje del ugotovljenih ledinskih imen. Dvodnevno bivanje v žvabeku in okoliških vaseh ni imel namena, znanstveno analizirati bogatega imenskega gradiva. Dijaki pa so dobili vtis o pomembnem delu kulturnega izročila, predvsem tistega, ki je povezan s kulturno pokrajino, zemljo, ki jo kmetje obdelujejo.

dr. Teodor Domej

Raziskovanje ledinskih imen v Žvabeku

Ob strokovnem vodstvu dr. Teodorja Domeja smo se odpeljali v Žvabek. Tam smo bili sprejeti zelo gostoljubno pri posameznih družinah. Po slavnostnem sprejemu smo se lotili z veseljem in velikim zanimanjem dela. S katastralnimi kartami in eno iz leta 1827 smo se podali najprej k Ravnikovem ateju. Tam smo zvedeli veliko starih, skoraj že pozabljenih imen za travnike, njive in gozdove. Po izjavah domačinov umiranja ledinskih imen kriva v veliki meri komasacija, ki so jo izvedli šestdesetih letih.

Zaradi komasacije so njive zgubile svojo staro obliko in namesto imen so uvedli suha števila. Mnenja smo, da so s tem ukradli Žvabeku mnogo slovenskega kulturnega izročila.

Tudi pri drugih kmetih, kot na primer pri Stogartu ali Hlevniku smo zvedeli veliko starih ledinskih imen. V veliki meri so se imena razvila po danih okoliščinah, npr. "pri Stogartovem križu" (ker je tam križ Stogartove družine). To dokazuje tesno povezanost ljudi z naravo.

V upanju, da bi se več kmetov skupaj laže spomnili starih ledinskih imen smo namerovali zbrati pri Luknerju nekaj kmetov. Na žalost sta se temu povabilu odzvala samo dva kmeta. Nekateri pravijo, da so krivi prepiri na vasi.

Iz imen, ki smo jih zbrali v teh dneh, bomo naredili novo karto Žvabeka, ki bo vsebovala stara ledinska imena.

Na žalost svojega cilja nismo čisto dosegli, a vendar smo lahko ponosni na svoje delo.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali zbrati stara slovenska ledinska imena.

V SKUPINI SO BILI: BEATA OSWALD, KERSTIN URŠIC, DANILO KATZ,
SIMON SADJAK, TOMI PARTL, DARKO WAKOUNIG IN
NIKO STURM.

MENTOR: dr. TEODOR DOMEJ

PRILOGA 1

Pismo dijakom slovenske gimnazije !

USPEŠNI V ŠOLI IN ZUNAJ NJE

Drage dijakinje !
Dragi dijaki !

KPD " DRAVA", ki obstaja že več kot 80 let, si prizadeva ohraniti slovenski jezik in oživljati slovensko kulturno izročilo.

V tem šolskem letu 1990/91 smo imeli priložnost bolj natančno spoznati Vas in Vaše delovanje na slovenski gimnaziji. Presenečeni smo nad Vašim angažmajem na kulturnem področju. Kvalitetno delo na Vaši šoli in izven nje pa je odvisno tudi od Vaših učiteljev, ki so zelo sposobni in napredni in se zavedajo svoje odgovornosti do slovenskega naroda. Kot dijaki slovenske gimnazije ste na dvojezičnem ozemlju nekaj posebnega in s tem niste dolžni samo biti dobri učenci, ampak imate tudi še nalogo, da se izobražujete v bodoče kulturnike.

Delovanje v kulturnem društvu je naporno in zahteva celega človeka - toda to je naloga, ki je zelo lepa in zadovoljiva. Končno nisi samo konzument, temveč ustvarjalec in ohranjevalec kulturnih dobrin.

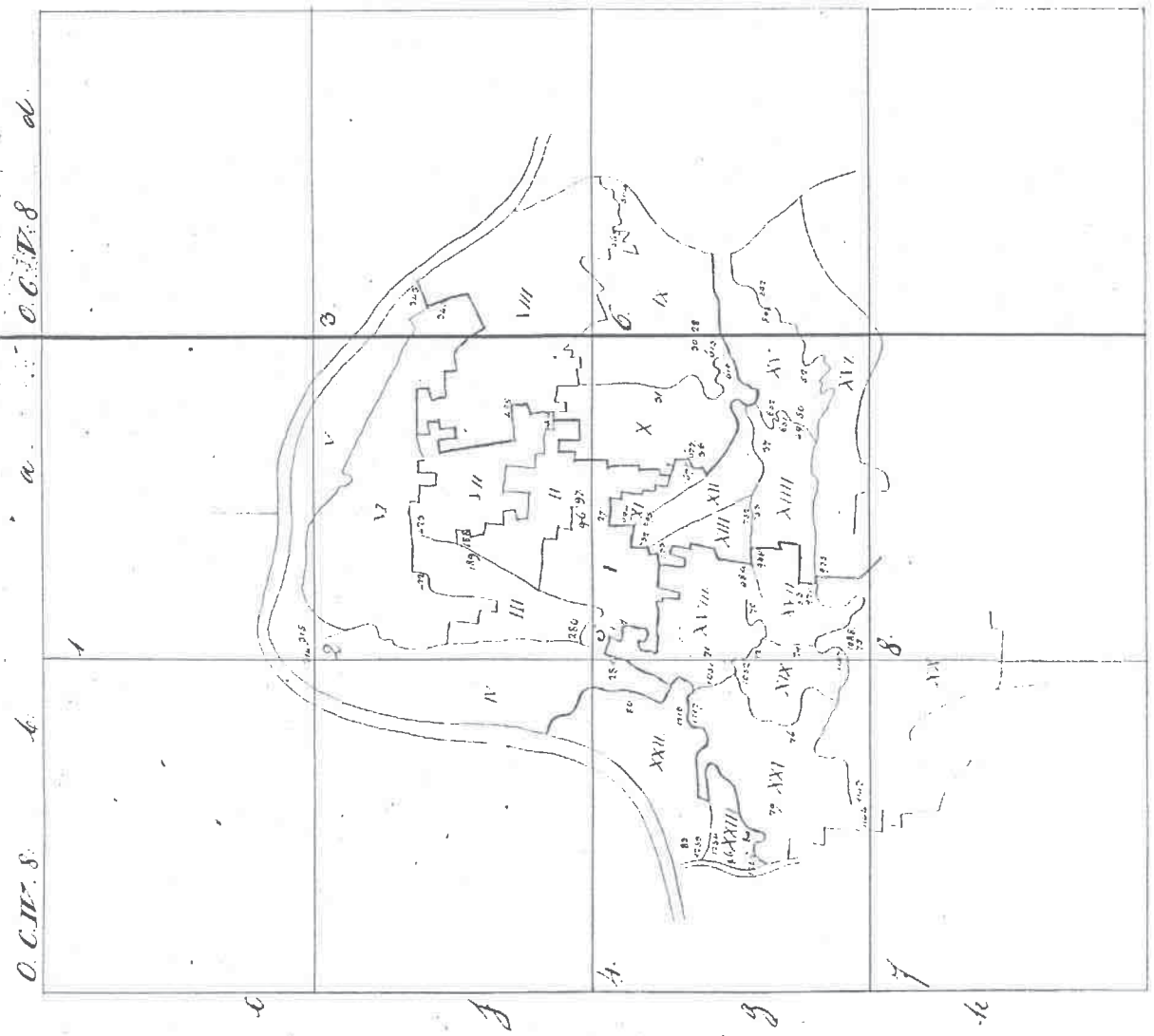
Razvoj našega jezika in naše kulture je in bo tudi v bodoče odvisen od Vas.

Sodelavci KPD "DRAVA" iz Žvabeka si želimo, da vsi uspešno zaključite šolo in, da se nekega dne kot kulturni ustvarjalci srečamo na kateremkoli odru domačih prosvetnih društev.

Sodelavci KPD "DRAVA"

Udet. Völsenburg
402.

SCHWABEGG

N ^o der Blöcke	Grundparzellen		Bauparzellen
	von	bis	
I	1	26	i 27
II	27	148	
III	148	282	
IV	282	315	
V	315	344	
VI	344	377	
VII	377	434	
VIII	434	563	
IX	563	625	28 30
X	625	677	24 36
XI	677	698	
XII	698	733	
XIII	733	752	
XIV	752	831	37 44
XV	831	851	50 52
XVI	851	890	
XVII	890	921	53 70
XVIII	921	1202	34 38
XIX	1202	1252	72 76
XX	1252	1443	75 78
XXI	1443	1521	80 85
XXII	1521	1562	84 86
Kege			
Grundparzellen			
Bauparzellen			
Summe		1639	

PRILOGA 2

Naslovni list katastrskega načrta
Žvabeka iz leta 1828

PRILOGA 3

Post-Nr.) 15
 Zaporedna št.)
 Kronland:) Mähren
 Dežela:)
 Steuerbezirk:) Ybleiburg
 Davčni okraj:)

Gemeinde:) Schwarzbach
 Občina:)
 Zahl der Grundbuchseinlage:) 44
 Številka zemljiškoknjižnega vložka:)

Grundbesitzbogen. — Posestni list.

Haus-Nr.) 16
 Hišna št.)
 Name und Wohnort des Grundbesitzers:) Solarij ^{franz} / Solarij / Schwarzbach
 Ime in prebivališče zemljiškega posestnika:)
 Anzahl der Mitbesitzer:)
 Število sopoestnikov:)

Blatt-Nr. der Mappo Mappul list št.	Nr. der Parzello Parcelna številka	Benennung des Riedes Ime kosa	des Grundstückes — zemljišča						Nachweisung der Verän- derungen dokazilo izpremenb			Anmerkung Opomnja	
			Cultur- gattung način obdelave	CLASSO — Vrsta	Flächeninhalt površje				Rein- ertrag čisti donesek	Zawachs von dem Grundstück od - Anfall an dem Grundstück od - für das Jahr za leto	Grundbesitz- Bogen-Nr. — po- sestnega lista št.		
					Joch oral	Klt. sein	Hekt. Hect.	Ar ar					m m
<u>16.P.</u>	<u>5 5</u>	<u>Wiesen</u>	<u>Wiesen</u>										
<u>18.P.</u>	<u>18</u>	<u>Wiesen</u>	<u>Wiesen</u>			<u>29</u>			<u>188</u>				
<u>19</u>	<u>19</u>	<u>Gärten</u>	<u>Gärten</u>			<u>36</u>			<u>16</u>				
<u>63</u>	<u>63</u>	<u>Äcker</u>	<u>Äcker</u>			<u>92</u>			<u>468</u>				
<u>64</u>	<u>64</u>	<u>Äcker</u>	<u>Äcker</u>			<u>15</u>			<u>62</u>				
<u>65</u>	<u>65</u>	<u>Äcker</u>	<u>Äcker</u>			<u>127</u>			<u>81</u>				

Blatt-Nr. der Mappe Mapni list št.	Nr. der Parzelle Parcelna številka	Bezeichnung des Grundstücks krajepis zaznamovanje zemljiškok niznega letosa	Benennung des Riedes Ime kosa	des Grundstückes — zemljišča							Nachweisung der Verän- derungen dokazilo izprememb		Ann Op	
				Cultur- gattung način obdelave	Vrsta	Flächeninhalt površje				Rein- ertrag čisti donesek		Zuwachs von dem Pflanzstock od Abfall an den odpadek od		für das Jahr za leto
						Joch oral	☐ Knt. ☐ sežnj.	Hekt. Hect.	Ar ar	☐ m ☐ m	fl. fl.			
2	296		na Brezji	Wald	4	3	211				3	13		
2	323		"	Wald	4	3	1068				3	68		
3	396		Lobrova	Wald	4	4	188				4	12		
2	398		"	Wald	4	1	578				1	32		
3	434		Voravje	Wald	4	3	610				3	38		
3	446		"	Wald	4	1	910				1	58		
3	460		Voravje	Wald	4	2	210				2	13		
3	474		"	Wald	4	1	1564				1	98		
5	696		Člakovski pold	Wald	4	1	1326				14	67		

ZADRUGA-MARKET

*Tam, kjer vsi
radi kupujemo*

PLIBERK

19. maj 1991

PRILOGA 4

NEDELJA

Kirchenzeitung 5

Sonntag, 5. Mai 1991

Projektne dnevi Slovenske gimnazije na Suhi

Letos je Slovenska gimnazija partner katoliškega prosvetnega društva „Drava“ iz Žvabeka. V okviru tega je predvidena cela vrsta skupnih prireditev.

Aprila je bil projektne pouk zunaj šole v Žvabeku. 22 učencev in štirje profesorji so se torej odpravili za tri dni v občino Suha, da bi tam delali v več skupinah.

Projekt je vodil prof. Štefan Pinter, ki je sam rojen v občini Suha, ob spremljavi prof. Romana Vouka, prof. Janeza Zwitterja, prof. Janeza Tehovnika in dr. Theodorja Domeja.

Struktura kmetij

Prva skupina se je ukvarjala s strukturo kmetij nekoč in danes. Vodil jo je prof. Tehovnik. Problematika je bila zelo obširna. Raziskava je bila na Besnici in v Gradicah. Šolarji so ugotovili, da so si kmetije geografsko zelo podobne in da je situacija takšna, da je prebivalstvo zelo postarano, majhnih otrok skoraj ni, odrasla mladina pa je zapustila kmetije. Obdelovanje njiv je skoraj ponehalo. Kmetije so majhne in njihovo obdelovanje je neekonomsko. Proces propadanja pa se bo še nadaljeval.

Ledinska imena

Druga skupina se je z dr. Teodorjem Domejem ukvarjala z že skoraj pozabljenimi imeni njiv, travnikov in gozdov. Raziskovala je ledinska imena v Žvabeku in okolici. Spoznali so veliko novih imen pri Ravniku, pri Stogartu, pri Luknerju, pri Kupcu in pri Mihevu. Šolarji bodo narisali nov zemljevid s starimi imeni.

Zaščita okolja

Tretja skupina se je pod stro-

kovnim vodstvom prof. Romana Vouka ukvarjala z zaščito okolja. Napravila je anketo o ločevanju odpadkov. Vpraševali so v 25 gospodinjstvih v Žvabeku. Ugotovili so, da ljudje še niso dovolj informirani o sortiranju raznih snovi in da bi bilo treba kaj ukreniti.

Predvsem kar se tiče posebnih odpadkov, ljudje ne vejo, kam bi jih dali. Največ strahu imajo pred jedrsko energijo in pred onesnaženjem zraka in vode.

Film o življenju žensk na kmetiji

Četrta skupina je napravila film o življenju žensk v kmečkem okolju nekoč in danes. Spoznala je, da je bilo življenje žensk vedno zelo težko. Otroci so morali zapustiti družine, ker jih niso mogli prehraniti. Ženske tudi niso mogle redno obiskovati šole, ker so morale pomagati pri delu. Film, ki je nastal, bodo dijaki predvajali tudi na Suhi.

Ta projekt je bil torej zelo važen del skupnega delovanja KPD „DRAVA“ in Slovenske gimnazije. Dijaki in profesorji so bivali tri dni v občini Suha pri tehle družinah: Hirm, Karner, Kolter, Logar, Skubl in Hoffmann. Njim velja naša zahvala. Hvala pa tudi tistim podjetjem, ki so ta projekt finančno podprla.

Projekttag in Neuhaus

Neuhaus (red) – Kürzlich veranstaltete der Katholische Kulturverein „Drava“ aus Schwabegg gemeinsam mit dem Bundesgymnasium für Slowenen in der Gemeinde Neuhaus Projekttag.

23 Schüler der sechsten Klasse und vier Professoren beteiligten sich am Projekt. Inhaltlich wurden die vier Schwerpunktthemen Frau in der Gesellschaft, Umweltschutz, Flurnamen und Geographie behandelt. Während der Projekttag wurde die Neuhauser Bevölkerung von den Schülern mit Hilfe von Fragebögen befragt. Seitens der Neuhauser reagierte man auf die Gymnasiasten mit großer Freundlichkeit. Der Dank der Gymnasiasten galt schließlich vor allem jenen, die ihnen während der Projekttag Quartier gaben.

IZDAJATELJ/Herausgeber

ZG/ZRG za SLOVENCE, 6.A razred;

za vsebino odgovarja/
für den Inhalt verantwortlich:

Štefan PINTER

TESARSTVO IN MIZARSTVO

ZIMMEREI UND TISCHLEREI

GASSER

BILČOVŠ/LUDMANNSDORF

**POSOJILNICA-BANK
PLIBERK/BLEIBURG**

s poslovalnicami v

GLOBASNICI

ŠMIHELU

ŽVABEKU

mit Zweigstellen in

GLOBASNITZ

ST. MICHAEL

SCHWABEGG

SODOBNE STORITVE & SLOVENSKO-EVROPSKI STANDARDI

- Hranilne vloge - dvig možen vsak čas
- Individualno svetovanje - v slovenščini
- Anonimnost vlog - visoke obresti - stabilna valuta v nevtralni državi
- Naložbe v tu- in inozemskih vrednostnih papirjih
- Naložbe v domačih in tujih valutah
- Pomoč in izvedba v mednarodnem poslovanju
- Vaš denar je varno in donosno naložen

**ZVEZA-BANK CELOVEC
POSOJILNICA-BANK**

ČLANICA AVSTRJSKE IN MEDNARODNE

RAIFFEISENOVE ORGANIZACIJE

Veselimo se Vašega obiska